

Suomea toisena kielenä oppivat lapset, vuorovaikutus ja kielitaito

Lasten suomen kielen käyttö monietnisissä päiväkodeissa Suomessa

Salla.Kurhila@helsinki.fi

Vuorovaikutus, suomen kielen taito ja monikielinen identiteetti

- Aloite Helsingin kaupungilta - miten päiväkodista ”pääsee läpi” oppimatta suomea?
- Mitä on kielitaito?
- Näkyykö lapsen monikielinen identiteetti päiväkodin vuorovaikutuksessa?

Aineisto

Ääni- ja videonauhoitukset

- Eri tilanteita: vapaata ja ohjattua leikkiä, ruokailuja, eskaritunteja, tarinakerhoja
- n. 25 tuntia
- Lapset 3-6-vuotiaita

Metodeista

- Keskustelunanalyysi
  - Autenttisuus
  - Toimintojen ja identiteetin rakentuminen vuorovaikutuksessa, dynaamisuus
  - Aineistolähtöisyys
- Sosiokulttuuriset teoriat
  - Oppiminen ja vuorovaikutus
  - Vygotskilainen käsitys oppimisesta osallistumisena

Millaista on päiväkodin vuorovaikutus?

Millaista on vuorovaikutus ylipäätään?

R-kioski

M: **Hei** (nousee tuolilta ja menee tiskille)

A: **Hei** (kävelee kohti tiskiä)

(1.0) (asiakas asettaa pullon tiskille)

M: **(mh) kakshaheksaviis**

(asiakas antaa rahan)

M: **Joo kiitos**

(2.5)

M: **Ole hyvä** (antaa rahan takaisin)

A: **Kiitos**

M: **Kiitos**

A: **He hei**

M: **Heippa**

Vuorovaikutus – multimodaalista kielenkäyttöä ja yhteistyötä

- Kieli vain yksi vuorovaikutuksen merkityksiä välittävä modaaliteetti
- VV perustavanlaatuisesti yhteistyötä – ero kirjoitukseen
  - Kirjoittaessa suhde kirjoittajan ja kielen välillä
- VV:ssa ongelmat enemmän puhujien välillä kuin puhujan ja kielen välillä

Kielitaito

- Cummins: keskustelukielitaito vs. akateeminen kielitaito (BICS vs. CALP)
- Lapsi saavuttaa kohdekielisen vertaisryhmän edellisen osalta 2 vuodessa, akateemisen taidon osalta tarvitaan keskimäärin ainakin 5-7 vuotta
- 6 v. iässä myös natiivien kielitaidot eri kehitysvaiheessa

Päiväkodin vuorovaikutus

- Kuten muukin vv – multimodaalista ja yhteistyöhön pyrkivää
- Vuorovaikutus on toiminnallista
- Vuorovaikutus on yhteisöllistä
- Vuorovaikutus on rutiineihin kiinnittyvää

Vuorovaikutuksen toimivuus ilman kieltä – riski ja mahdollisuus

- Päiväkodissa päiväohjelma ja siihen liittyvät rutiinit
- Rutiinit mahdollistavat osallistumisen jo varhaisessa kielenoppimisen vaiheessa
- Kieli erottamattomasti yhteydessä toimintaan

**Miten lasten kakkoskielisyys
tulee mahdollisesti
vuorovaikutuksessa esiin?**

Kielitaito (Cummins)

- Keskustelukielitaito vs. akateeminen kielitaito ei suoraan korreloi suullinen/kirjallinen –jaon kanssa
  - Tässä-ja-nyt / kontekstista riippumaton
  - Kognitiivisesti vaativa / kognitiivisesti helppo
- Miten hyödyntää?
  - Kognitiivisesti vaativat tehtävät ensin kontekstiin tukeutuen, sitten ilman
  - Esim. syy-seuraus-suhteiden esittäminen ja perusteleminen, ensin pienryhmissä, sitten open interventiot ja lopuksi itsenäisesti

Vuorovaikutus, monikielisyys ja identiteetti päiväkodissa

- Vuorovaikutus toiminnallista, yhteisöllistä, rutiineilla jäseneltyä ja yhteistyöhön pyrkivää
=> mahdollisuudet ja riskit
- Monikielinen identiteetti ei automaattisesti relevantti mutta voidaan tehdä näkyväksi milloin vain
- Haaste maahanmuuttajataustaiselle lapselle
  - 1) Oppia suomea niin että voi olla mukana
  - 2) Saavuttaa oikeus omistaa kieli

Mitä tästä seuraa?

- Kielellinen tiedostaminen
- Toimintojen sanoittaminen
- Sadutus, kirjat, narratiivien tärkeys
- Oman äidinkielen merkitys!
- Identiteetin rakentaminen niin että monikielisyys on voimavara

Lähteitä

- Cekaite, Asta – Aronsson, Karin 2004: Repetition and joking in children's second language conversations: Playful recyclings in an immersion classroom. – *Discourse Studies* 6(3), s. 373-392.
- Cummins, J. 2000: *Language, power and pedagogy: Bilingual children in the crossfire*. Clevedon UK: Multilingual Matters.
- Day, Elaine 2002: *Identity and the young English language learner*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Eurydice 2009: *Integrating Immigrant Children into Schools in Europe: Measures to foster communication with immigrant families and heritage language teaching for immigrant children*.
- Kanagy, Ruth 1999: Interactional routines as a mechanism for L2 acquisition and socialization in an immersion context. – *Journal of Pragmatics* 31, s. 1467-1492.
- Mets, Boris – van den Hauwe, Jo 2003: Masked heterogeneity in a multilingual classroom. *Linguistics and Education*, 14:1, s. 51-68.
- Sacks Harvey 1992: *Lectures on conversation*. Toim. Gail Jefferson. Oxford: Blackwell.
- Tainio Liisa (toim.) 1997: *Keskustelunalyysin perusteet*. Tampere: Vastapaino.
- Toohey Kelleen 2000: *Learning English at school. Identity, social relations and classroom practice*. Clevedon: Multilingual Matters.